

Stanowisko HFPC w sprawie wprowadzenia stanu wyjątkowego

Dotychczasowe obserwacje sytuacji na wschodniej granicy Polski nie wskazują, zdaniem Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka, na istnienie obecnie uzasadnionych powodów wprowadzenia stanu wyjątkowego na tym obszarze.

Obowiązkiem Rady Ministrów i Prezydenta RP jest przedstawienie opinii publicznej rzetelnych informacji świadczących o zaistnieniu określonych w Konstytucji podstaw do wprowadzenia stanu wyjątkowego i wskazanie, dlaczego stosowane do tej pory środki zaradcze okazały się niewystarczające. Przedstawione w Rozporządzeniu enigmatyczne sformułowanie odnoszące się do „stanu na granicy” nie stanowi realizacji tego obowiązku.

Niezależnie od powodów wprowadzenia stanu wyjątkowego rodzaje ograniczeń powinny być proporcjonalne do charakteru zagrożenia. W tym kontekście szczególne zaniepokojenie budzi wprowadzenie ograniczeń w postaci zakazu przebywania, ale i utrwalania miejsc, obiektów i obszarów położonych na obszarze objętym stanem wyjątkowym. Skutkować to będzie nie tylko uniemożliwieniem pracy dziennikarzy, ale także ograniczeniem możliwości monitorowania przez przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego zgodności z obowiązującym prawem działań funkcjonariuszy służb mundurowych oraz świadczenia przez przedstawicieli organizacji społecznych pomocy humanitarnej i prawnej uchodźcom przebywającym na polskim terytorium w obszarze granicy.

Wprowadzone restrykcje stanowią również skrajne ograniczenie prawa opinii publicznej dostępu do obiektywnych informacji na temat wydarzeń na wschodniej granicy Polski i sposobu działania funkcjonariuszy publicznych. To właśnie w tego rodzaju nadzwyczajnych sytuacjach kontrola opinii publicznej jest szczególnie potrzebna i może przyczynić się do zapobiegania dalszym naruszeniom.

HFPC pragnie przypomnieć, że wprowadzenie stanu wyjątkowego w żaden sposób nie zwalnia polskich władz z wypełnienia obowiązków świadczenia pomocy humanitarnej i ochrony międzynarodowej wynikających z wiążących Polskę traktatów, prawa Unii Europejskiej oraz orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

